

IV. SINIF ÇEEİ BÖLÜMÜ SOSYAL GÜVENLİK TEORİSİ DERSİ

**Konu:Türkiye’de Sosyal Güvenlik Sisteminin
Yapısal Sorunları ve Reformlar**

Prof.Dr. Şenay GÖKBAYRAK

senay.gokbayrak@politics.ankara.edu.tr

Sosyal Korumanın Yapısı

- Düzenli/formal istihdamda yer alanlara ve bağımlılarına yönelik
- Sosyal sigortalar ve sınırlı/dağınık sosyal yardımlardan oluşmaktadır.

Sosyal Güvenlikte Reform Süreci- I

- Sosyal güvenlik sistemi 1990'lı yılların sonunda finansman kriziyle karşı karşıya kalmıştır.
- Finansman krizinin nedenleri
 - Reel ücretlerde düşme
 - İşgücü piyasalarının yapısal sorunları
 - Bağımlıların sayısının fazlalığı
 - Popülist müdahaleler

Sosyal Güvenlikte Reform Süreci-II

- Parametrik reformlar (1999)
- Sistemin gelirlerini artırma; giderlerini azaltmaya yönelik düzenlemeler
 - Sistemden yararlanma koşullarını zorlaştırma;
 - Emeklilik yaşının kademeli yükseltilmesi;
 - Sisteme katkı miktarı ve süresinin uzatılması;
 - Emekli aylığı bağlanma oranlarının düşürülmesi.

Sosyal Güvenlikte Reform Süreci-III

- Paradigmatik reform (2001)
 - Bireysel emeklilik sistemi
- 2001 ekonomik krizinin etkileriyle gerçekleştirilen reformlar beklentileri karşılayamaması

Sosyal Güvenlikte Reform Süreci-IV

- Son reform (2006)
 - Parametrik zellikler
 - Sistemden yararlanma koşullarını zorlaştırma;
 - Emeklilik yaşının kademeli yükseltilerek kadın ve erkeklerde eşitlenmesi
 - Sisteme katkı miktarı ve süresinin uzatılması;
 - Emekli aylığı bağlanma oranlarının düşürülmesi.

Sosyal Güvenlikte Reform Süreci-IV

- Paradigmatik zellikler
 - Çalışma ve sosyal koruma arasındaki ilişkinin güçlenmesi
 - Sağlık bakımı ve emeklilikte piyasanın artan rolü
 - Sosyal yardımların sosyal korumadaki artan rolü

Sosyal Korumanın Mevcut Durumu

- Reformlar sonrasında işgücü piyasaları ve istihdam biçimleri; sosyal korumanın kapsam ve düzeyi ile sistemin eşitlikçi yapısının temel belirleyicileri haline gelişi

İşgücü Piyasasının Mevcut Durumu

- İşgücü piyasasının ikili ve tabakalı yapısının eşitsizliği artırması
 - Enformel ve kayıt dışı istihdam
 - İstihdamın sektörel dağılımında tarımın payı
 - Tarımda dönüşüm ve işgücü fazlası
 - Tarımda geniş bir nüfus grubu sosyal güvenlik sisteminden dışlanması

İşgücü Piyasasının Mevcut Durumu

- İstihdamda toplumsal cinsiyet açığı
- Kadınların işgücü piyasasından ve sosyal güvenlik sisteminden dışlaması

İşgücü Piyasasının Mevcut Durumu

- Artan işsizlik
 - Kentsel işsizlik)
 - Gençlerde işsizlik oranı yüksek
 - Ne istihdamda ne eğitimde olanların oranı ???
- Uzun dönemli işsizlik ve sosyal güvenlik sisteminden dışlanma

Güvencesizleşen Toplum

- Kayıt dışı, enformel ve eğreti istihdam biçimleri,
- Formal sektörde kaliteli işler yaratamama,
- İşgücünün tabakalaşması
- Artan işsizlik

İstihdam ve Sosyal Koruma İlişkisinin Güçlendirilmesi

- İstihdam-dostu makro ekonomik politikalar,
- İşgücü verimliliğini artırıcı eğitim ve istihdam politikaları,
- İşgücü piyasalarını yeniden düzenleyici politikalar,
- Arz yanlı politikalar kadar talep yanlı politikalar,
- İşgücü piyasalarında ayrımcılığı önleyici politikalar
- Yeniden dağılımcı sosyal güvenlik politikaları,
- Gelir eşitliğini sağlamaya yönelik sosyal politikalar,
- Kamu sosyal güvenlik sisteminin etkinliğini artıracak politikalar ile

Sosyal koruma sisteminin kapsamını genişletme ve daha eşitlikçi bir yapı oluşturmak olanaklıdır.

Temel Kaynak

- Gökbayrak, Şenay. (2015), “New Social Protection in Turkey: Reductive or Reproductive of Inequality”, in Employment and Equity (eds: Berrin Ceylan-Ataman and Risa L. Lieberwitz), ILO Publications: 79-94.
- Gökbayrak, Şenay. (2010), Refah Devletinin Dönüşümü ve Özel Emeklilik Programları, Siyasal Kitabevi Yayınları

Ayrıntılı sorularınız için

senay.gokbayrak@politics.ankara.edu.tr